

BİR ŞİİR MECMUASI

Bahattin KAHRAMAN (*)

Divan Edebiyatı'na kaynaklık eden eserler arasında şiir mecmuaları daima özel bir mevkie konulmuştur. Yazma eser bulunduran çeşitli yurtiçi ve yurtdışı kütüphanelerinde, "MECMUA" adı altında, mecmuatü'n-nezâir, mecmûa-i edviye, mecmûa-i ed'iye, mecmûa-i tevârih, mecmûa-i muammeyât, Mecmûa-i münşeât, mecmûa-i re-sâil, mecmûa-i eş'âr ve mecmûa-i devâvin vs. diye isimlendirilen türleriyle karşılaşmak mümkündür (1). İsimlerinden de anlaşıldığı üzere bu yazmalar ya belli bir konuyu esas almak veyahut beğenilen menzumeleri bir yerde toplamak amacıyla tertiplenmişlerdir.

Bu yazıda bir mecmûa-i eş'âr (şiirler mecmuası) ele alınacağından bu türe giren eserlerin edebiyatımız açısından önemini kısaca vurgulamak faydalı olacaktır :

Şiir mecmualarını genellikle edebî zevki olan biri düzenler. Bu, aynı zamanda, o dönemin ortak edebî zevkini de anlamada önemli ipuçları verir. Dolayısıyla hangi şâirlerin ve hangi eserlerin daha çok beğenildiği husûsunu ortaya koyarlar.

Tertiplendiği yüzyıldan başka önceki asırlarda yaşamış muhtelif şair ve eserleri bünyelerine aldıkları için, geçmişten o zamana kadar revaçta kalabilmiş olan edebî eserleri ve edebî kişilikleri de günümüze aktarmış olurlar.

Divanlara girmemiş bazı manzumeleri buralarda bulmak her zaman imkan dahilindedir.

İsmi edebiyat tarihlerine girmemiş, bilinmeyen şairler ve eserler bu tür mecmualarda görülebilir.

Yine edebiyat tarihi için önemli bir husus da bazı şairlerin ka-

(*) S. Ü. Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Araştırma Görevlisi.

(1) Günay Kut, "Mecmua Maddesi", Türk Dili ve Edebiyatı Ansk. C. 6, Der-gah Yay. İst. 1986, s. 170-171-172.

ranlıkta kalmış yönlerine ışık tutacak teknik bilgilerin buralarda olabileceğidir. Bu sâyede eksik bilgileri tamamlama imkânı sağlarlar.

Bilindiği gibi şiir mecmuaları hakkında bir-iki kıymetli araştırma (2) dışında fazla sayıda bir çalışmaya rastlanmamaktadır. Halbuki Türkiye içinde ve Türkiye dışındaki yazma eser koleksiyonuna sâhip kütüphaneler bu bakımdan oldukça zengindir. Bu yazmalar belli sayıdaki kataloglarda tanıtılmışlardır. Ancak, şu ana kadar tamamını içine alan, tasniflerini yapan ve böylece konunun etrafını çeviren bir genel katalog henüz hazırlanmamıştır. İşte bu nedenle bir şiir mecmuasını makale hâlinde tanıtmayı uygun gördük.

Yazımıza konu olan mecmua, Konya Mevlânâ Müzesi Kütüphanesi yazmalarından olup 5995 numarada kayıtlıdır. Tavsifiyle ilgili olarak şunlar söylenebilir :

Cildi 19.7 x 12.2, yazısı ise muhtelif eb'addadır. Üstü ebrû kaplı olup kenarları ve sırtı meşin-mukavva ciltlidir. İç kapak kâğıtlarıyla birlikte tamamı 60 yapraktır. Yazısı ile çeşitlilik gösterir. 39b - 41b arası noktalı siyâkat, 1b - 14b ince ta'lik olmak üzere geri kalan taraflar ta'lik hattı ile kaleme alınmıştır. 14b'ye kadar satır muhtelif, 14b'den sonuna kadar ise her sayfada çift sütun hâlinde 10 satır. 4b, 15a, ve 15b boştur. 14b'ye kadar olan kısımda daha ziyade 18. yy. şâirlerinin, buradan sonuna kadar da 15., 16. ve 17. yy. şâirlerinin bulunması, mecmuanın iki el değiştirdiği intibasını uyandırmaktadır. Ayrıca ön kapakta

"Ne zann itdin gözüm nûrî
Âşıklık dervîşânlıktır"

diye başlayan bir ilâhi ve en sonda yer alan

Şâhâ âkil olanlar devlet-i Dârâdan el çekdi
Kim Mecnûn gibi Hakkı bulup Leylâ'dan el çekdi
Çokdur Sâfiyâ nâm u nişânın kalmaya bir gün
Şeh-i bülbül gibi söyler lisânun kalmaya bir gün
Cihânun geleli varından gümânun kalmaya bir gün
İrişince ecel bâbında cânun kalmaya bir gün
Çerâg-ı şem'i sögündürme hüccet yol karanlıktur
Turagı menzili fikr itmeme çok gâfilânlıktur

yer yer bozuk manzumeler, başka bir kalemle sonradan eklenmiştir.

(2) Bu konuya örnek : Ali Nihat Tarlan, *Şiir Mecmualarında XVI ve XVII. Asır Divan Şiiri*, İst. 1948 (1-3 fasikül), 1949 (4. fasikül); Mine Mengi, "Bir Şiir Mecmuası Hakkında", *Türkoloji Dergisi*, C. VII (Ankara, 1977), s. 73; Mustafa Canpolat, *Mecmuatü'n-Nezâir*, Ankara 1982. Mustafa Canpoiat, *Mecmuatü'n-Nezâir*, Ankara 1982; Hüseyin Ayan, "Bir Nazîre Mecmuası", *Türklük Araştırmaları Dergisi*, (Amil Çelebioğlu), sayı: 7, Yıl: 1991-92, (İstanbul, 1993), s. 111.

Mecmuayı kimin tertiplelediği belirsizdir. 52b'de SÂFÎ mahlaslı bir şaire ait gazelin başında "Lİ NÂMIKIHİ" kaydı vardır. Bu ifâdeden mecmua sahibinin SÂFÎ olduğu sonucuna varmak mümkündür. Ancak, edebiyat tarihimizde aynı mahlası kullanan birden çok şairin bulunması durumu çıkmaza sokmaktadır. Eldeki bilgilere göre bunlardan birini tercih etmek şimdilik mümkün görünmemektedir. Kaynaklarda bu mahlası kullanan şairler şunlardır :

1.) Sâfi, Ahmed (Ö. 939/1532). Sultan Divanı'ye bağlanıp mevlî oldu ve Mısır'da öldü (3).

2.) Sâfi (Ö. 997/1589). Vezir-i Azam Ayas Paşa'nın azledilmiş kölelerinden birinin oğludur (4).

3.) Sâfi, Derviş Ahmed (Ö. 1076/1665-66). Yenişehirli'dir (5).

4.) Sâfi (Ö. 1157/1744-45). Celâl Ali Dede'nin oğlu olup asıl adı Safiyyullah Mûsâ'dır. Kasım Paşa Mevlevihânesi'ne şeyh oldu. Vankulu Lügati'ni o tashih etti (6).

5.) Sâfi (Ö. 1200/1785-86). Serez'de doğdu (7).

6.) Sâfi (Ö. 1263/1846-47). Asıl adı Mustafa'dır Diyarbakır'da doğdu. İstanbul'da öğrenim gördü ve Aktaş Tekkesi'ne şeyh oldu (8).

7.) Sâfi, Cezerî Kasım Paşa (Ö. 950/1543)'nın mahlasıdır (9).

8.) Sâfi. İstanbul'da doğdu. Abdülgani Efendi'ye danışmend oldu. Şirvan seferinde ordu kadısı Muhîti Efendi'ye nâib oldu (10).

9.) Sâfi. Edirne'de doğdu ve Attâr-zâde sanıyla tanındı (11).

10.) Sâfi. Adı Ahmed olup Tokat'ta doğdu (12).

Abdülbaki Gölpınarlı, 52b'de kayıtlı olan gazelden hareketle mecmuanın Sâfi mahlasını kullanan Cezerî Kasım Paşa'ya ait olabileceğini ihtiyatla söylemiştir (13). Ancak, mecmuada yer alan Ce-

(3) Haluk İpekten (Ekiple birlikte), *Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, Kültür ve Turizm Bak. Yay., Ankara, 1988, s. 410.

(6) Haluk İpekten, age, s. 411.

(5) Şeyhî Mehmed Efendi, *Vakâyiü'l-Fuzalâ (Şakâyık-ı Numâniye ve Zeyilleri)*, C. I, Çağrı Yay., İst., 1989, s. 674.

(6) Haluk İpekten, age, s. 411.

(7) Haluk İpekten, age, s. 411.

(8) Haluk İpekten, age, s. 411.

(9) Haluk İpekten, age, s. 411.

(10) Haluk İpekten, age, s. 411.

(11) Haluk İpekten, age, s. 412.

(12) Haluk İpekten, age, s. 412.

(13) Abdülbaki Gölpınarlı, *Mevlânâ Müzesi Yazmalar Kataloğu*, C. III, TTK. Yay., Ankara 1972, s. 402.

mâli, Fuzûlî ve Ubeydî'ye ait bazı manzumelerin başlarında "MERHÛM" ifadesi bulunmaktadır. Cemâlî'nin 1583 M., Fuzûlî'nin 1556 M., Ubeydî'nin ise 1572-73 M. de öldüğü göz önüne alınırsa, mecmua sahibinin bu tarihlerden sonra hâlâ hayatta olduğu anlaşılır ki bu da Cezerî Kasım Paşa'nın vefat yılı olan 950 H./1543 M.'den bir hayli uzak bir zamanı gösterir.

Kısaca, mecmuayı Sâfi adlı bir şairin düzenlediğini kabul etsek bile, "MERHÛM" ifadelerini esas alırsak, bu şairlerden ölüm tarihi en geç olan Cemâlî'nin 1583 M. de vefatından sonra yazıldığı ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla, mecmuanın bu tarihte hayatta olan Sâfi'lerden birine ait olduğu söylenebilir.

Mecmuanın muhtevasıyla ilgili olarak göze çarpan hususlar şunlardır :

Mecmuada yer alan şairler ve eserleri : Nesîmî (1 gazel), Kud-dûsî (1 ilâhî), Fasîh Ahmed Dede (9 gazel), Vecdî (7 gazel), Sâbit (6 gazel), Fehîm-i Kadîm (7 gazel), Râgıb (2 gazel), Nâbî (2 gazel), Kesbî (1 gazel), Râsîh (1 gazel), Tab'î (1 müseddes), Ulvî (19 gazel, 1 müseddes), Rahmî (1 gazel, 1 terci-i bend), Fevrî (1 gazel), Sun'î (6 gazel, 1 müseddes), Zâtî (9 gazel), Yahyâ (Taşlıcalı) (27 gazel), Bâkî (21 gazel), Nev'î (5 gazel, 1 muhammes), Muhibbî (8 gazel), Necâtî (15 gazel), Hayretî (9 gazel), Şuhûdî (1 gazel), Şem'î (1 gazel), Âlî (2 gazel), Hayâlî (4 gazel, 1 muhammes), Emrî (7 gazel), Figânî (6 gazel), Şemsi (1 gazel), Ubeydî (3 gazel), Makâlî (2 gazel, 1 beyit), Mesîhî (1 gazel), Ahmed Paşa (1 gazel), Ahmed (1 gazel), Sâdık (1 gazel), Hâverî (1 gazel), Sa'yi (1 gazel), Fuzûlî (1 gazel, 1 kıt'a), Dervîş Siretî (1 gazel), Paşa-zâde Hasbî Çelebî (1 gazel, 1 beyit), Sâfi (2 gazel, 1 beyit), Ümidî (1 gazel), Sabrî (1 gazel), Semâ'î (1 gazel), Ekmekçi-zâde (1 tarih), Rahîmî (1 mülemma nazım), Şeyh İlâhî-i Vardarî (1 rubâ'î), Râzî Çelebî (1 rubâ'î, 1 beyit), Sâ'ib (Farsça, 1 beyit), Selîmî (1 beyit), Cemâlî (23 matla beyti), şairleri belli olmayan 2 kıt'a, 3 nazım, 9 beyit ve 1 lügaz.

Nazım şekilleri bakımından da şöyle bir tablo ortaya çıkmaktadır: 198 gazel, 3 müseddes, 1 terci-i bend, 2 muhammes, 1 tarih, 3 kıt'a, 4 nazım, 2' rubâ'î, 38 beyit, 1 lügaz.

Buna göre mecmuada ismi belli olan 51 şair ve toplam 253 manzume bulunmaktadır.

Mecmua sahibi birkaç manzume dışında âşıkâne eserleri tercih etmiştir.

Mecmuanın, daha önce iki el değiştirmiş olabileceğini söylemiş-
tik. Sırasıyla baştan itibaren Tab'i'ye kadar olan kısımda Nâbi, Sâ-
bit ve Koca Râgıb Paşa gibi 18. yy.a ait şahsiyetlerin de bulunması
ve sonraki kısımda 15., 16. ve 17. asır şairlerinin yer alması bu fikri
kuvvetlendirmektedir. Buna ilaveten sayfa düzenlerinin ve yazı ile
beraber birinci kısmın cetveli, ikinci kısmın ise cetvelsiz oluşu da
ciltlenme esnasında biraraya getirilmiş intibai uyandırmaktadır.

Çalışmalarımız esnasında mecmuanın belli bir kâideye bağlı kal-
madan yazıldığını gördük. Gerek vezin, kâfiye ve konu, gerekse şair-
lerin manzumelerini birarada toplamak gibi bir bütünlük göze çarp-
mamaktadır. Bu sebeple, aynı şaire ait manzumeler mecmuanın çe-
şitli yapılarından derlenerek kimin ne kadar şiiri olduğu ve hangi
şairlerin bulunduğu konusunda kolaylık sağlanmıştır.

Şairlerden şahsiyetleri belirgin olanların ölüm tarihleri verile-
rek kimlikleri tesbit edilmiştir. Bunun yanı sıra, edebiyatımızda aynı
mahlası birden fazla şairin kullandığı dikkate alınarak bazılarının
ölüm tarihleri verilmemiştir. Bunlar, genellikle divanlarına ulaşama-
dığımız şairlerden oluşmaktadırlar. Kimliklerini belirlediğimiz bazı
şairlerin mecmuada yer alan manzumeleri ise divanlarıyla karşıla-
ştırılmış ve yerleri de gösterilmiştir.

Mecmuada bulunan şairler ve eserleri, manzumelerin matla
beyitleri ile birlikte, nazım şekilleri, kaç beyit oldukları ve hangi va-
rakta bulduklarına işaret edilerek, aşağıya alınmıştır.

NESİMÎ (Seyyid İmâdeddîn - 1369 ? - 1404) :

1. Sûretinün safhasında gör ne yazmış ol Kadim
Okudum ol hatt-ı Bismî'llâhirrahmâni'r-rahîm (14)
(Gazel, 7 beyit, 1b)

İlâhi-i KUDDÛSÎ (Ö. 1848-49) :

2. Zikr içinde pâdişâh
Lâ ilâhe illa'llâh
Di bulasın âli-câh
Lâ ilâhe illa'llâh
(İlâhî, 7 bend, 2a)

FASÎH, Ahmed Dede (Ö. 1699) :

3. Semt-i safâya düşmedi bir râh-ı ülfetüm

(14) Hüseyin Ayan, Nesimî Divanı, Akçağ Yay., Ankara, 1990, s. 247.

- Ekser gamunla şehir-i mahabbette sohbetüm (15)
(Gazel, 5 beyit, 2b)
4. Gönül derd ü gam-ı aşk-ı civana eylemiş peydâ
Degil tenhâ bir iki mihmâni eylemiş peydâ (16)
(Gazel, 5 beyit, 3a)
5. Yârsüz güzâr-ı âlem künc-i mâtemdür bana
İyd ü nevrûzı gönül mâh-ı muharremdür bana (17)
(Gazel, 5 beyit, 3a)
6. Gülşenün sensüz güli süzende ahkerdür bana
Lâlenün her bergi hûn-âlûde neşterdür bana (18)
(Gazel, 5 beyit, 3a)
7. Lutf-ı sühan olurdu lebb-i yârdân cüdâ
Ol'sa mı bûy-ı gonce-i güzârdan cüdâ (19)
(Gazel, 6 beyit, 3b)
8. Laht laht itdürdi ceyb-i sabrumı firkat bana
Kâse kâse hûn-ı dil nûş itdürür hasret bana (20)
(Gazel, 6 beyit, 3b)
9. Ol dem ki eyledüm nigeş-i ibtidâ sana
Ol dem bu demdür oldı gönül mübtelâ sana (21)
(Gazel, 5 beyit, 4a)
10. Anun-çün cân-ı müştâka haber cânâneden gelmez
Ki eşküm gibi kûy-ı dilrübâya her giden gelmez (22)
(Gazel, 5 beyit, 4a)
11. Hulûsa virse dil(ü) cânını bahâ olmaz
Esir-i kâfir-i zülfün olan rehâ olmaz (23)
(Gazel, 5 beyit, 4a)

-
- (15) Mustafa Çıpan, **Fasih Ahmed Dede Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve Divanı'nın Tenkidli Metni** (basılmamış Dr. tezi), C. 2, Konya, 1991, s. 200.
- (16) Mustafa Çıpan, age, s. 35
- (17) Mustafa Çıpan, age, s. 27.
- (18) Mustafa Çıpan, age, s. 28.
- (19) Mustafa Çıpan, age, s. 35. Tezde 1. beyit yok.
- (20) Mustafa Çıpan, age, s. 30.
- (21) Mustafa Çıpan, age, s. 31.
- (22) Mustafa Çıpan, age, s. 123.
- (23) Mustafa Çıpan, age, s. 124.

VECDÎ (Ö. 1660) :

12. Sakla sinende gönül nâvek-i müjgânı ucın
İtme pür jeng-i nem-i eşk ile peykânı ucın (24)
(Gazel, 7 beyit, 5a)
13. Uşşâk-ı zârı kırmada hatt-ı siyâh-ı nev
İmdâd-ı hüsne geldi yine bir sipâh-ı nev (25)
(Gazel, 6 beyit, 5a)
14. Varursan ey sabâ ol zülf-i şeb-gûna selâm eyle
Düşersen hem dil-i mahbûb u mahzûna selâm eyle (26)
(Gazel, 5 beyit, 5b)
15. Gönül senün gibi gam dağ-dâriyuz biz de
Çemen-sitân-ı cefâ lâle-zâriyuz biz de (27)
(Gazel, 4 beyit, 5b)
16. Cilvegâh istemezüz küşe-i gamdan gayrı
Hem-zebân istemezüz sâgar-ı Cemden gayrı (28)
(Gazel, 2 beyit, 5b)
17. Nigâh-ı mest mi tîr-i kazâ mîdur bilmem
Bürehne hançer-i kasdı bana mîdur bilmem (29)
(Gazel, 5 beyit, 9b)
18. Gülmesün düşmen bana rahm eyle giryân görmesün
Çeşm-i hün-âlûde rûyî hasm handân görmesün (30)
(Gazel, 10 beyit, 9b)

SÂBÎT (Ö. 1712)

19. Ebrûsı çekri iş ol şeh-i hüsnün kemân-ı baht
Bir zahm-ı tîri âşîka besdür nişân-ı baht (31)
(Gazel, 6 beyit, 6a)
20. Peymâne virüp sâki-i hurşid-i mahabbet
Bir câm ile itdi dili Cemşid-i mahabbet (32)
(Gazel, 5 beyit, 6a)

(24) Divançe-i Vecdî, Kasbar Matbaası, İst., 1308, s. 43.

(25) Divançe-i Vecdî, age, s. 46.

(26) Divançe-i Vecdî, age, s. 52.

(27) Divançe-i Vecdî, age, s. 49. Eksik bir gazeldir.

(28) Divançe-i Vecdî, age, s. 54. Mecmuada 2, Divanda 5 beyittir.

(29) Divançe-i Vecdî, age, s. 33.

(30) Divançe-i Vecdî, age, s. 40.

(31) Turgut Karacan, **Bosnalı Alaeddin SABÎT DİVAN**, Cumhuriyet Üniv. Yay., Sivas, 1991, s. 365.

(32) Turgut Karacan, age, s. 366.

21. Gül-i sad-berge konar vefk-ı vefâ sadrına bend
Bülbülü itmege yüz kahr ile gülşenden red (33)
(Gazel, 5 beyit, 6b)
22. Dâm ile idüp o vahşinün saydını ümmid
Kurduk gice yâhû diyerek halka-i tevhid (34)
(Gazel, 5 beyit, 6b)
23. Besdür o (nâz) - perver-i hüsnün dem-i sabûh
Nüşine-hâb-ı nâzı fakire gıdâ-yı rûh (35)
(Gazel, 5 beyit, 6b)
24. Kapamış halvete bir âfet-i devrânı şeyh
Komaz ol reşk-i melek yanına şeytânı şeyh (36)
(Gazel, 5 beyit, 6b)
- FEHİM-İ KADİM (1627? - 1648)**
25. Feyz-i aşkumdur nigâhun fitne-engiz eyleyen
Âteş-i şevkumdur âb-ı tıgunı tiz eyleyen (37)
(Gazel, 5 beyit, 7a)
26. Nev-bahr oldı çemen câme-i hadrâ geysün
Açılup lâle-i hamrâ yine hârâ geysün (38)
(Gazel, 6 beyit, 7a)
27. Hışm ile çeşmün zebâ.n-ı nâleyi lâl itmesün
Murg-ı dest-âmiz-i dildür bi-per ü bâl itmesün (39)
(Gazel, 5 beyit, 7b)
28. Geçmişem ben de şehid olmag için cânumdan
Geçme kurbanun olam başun için kanumdan (40)
(Gazel, 7 beyit, 7b)
29. Benem o âşık-ı mecnûn-ı pîrehen-düşmen
Fezâ-yı haşrda da perde-i kefen-düşmen (41)
(Gazel, 7 beyit, 7b)

(33) Turgut Karacan, age, s. 382.

(34) Turgut Karacan, age, s. 382. a mısrasında vezin bozuk.

(35) Turgut Karacan, age, s. 376.

(36) Turgut Karacan, age, s. 379.

(37) Tahir Üzgör, **Fehim-i Kadim Hayatı, Sanatı, Divanı ve Metnin Bugünkü Türkçesi**, Atatürk Araştırma Merkezi Yay., Ankara, 1991, s. 620.

(38) Tahir Üzgör, age, s. 626.

(39) Tahir Üzgör, age, s. 626.

(40) Tahir Üzgör, age, s. 606.

(41) Tahir Üzgör, age, s. 618.

30. Bâg-ı hüsni olmadın şâdâb-ı âb-ı bâdeden
Ârız-ı gülzâr ider cânâne tâb-ı bâdeden (42)
(Gazel, 5 beyit, 8a)
31. Varur zâhid ibâdetgâhına meyhâneden sonra
Gelür mestâne başı secdeye ammâ neden sonra (43)
(Gazel, 7 beyit, 8a)

RÂĞIB (Koca Râgıb Paşa, Ö. 1763)

32. Harâbâtı görenler her biri bir hâletin söyler
Letâfen nakl ider rindân zâhid sikletin söyler (44)
(Gazel, 7 beyit, 8b)
33. Ey çeşm-i girye-hiz eserün yok mıdur senün
Âteş içindeyem haberün yok mıdur senün (45)
(Gazel, 7 beyit, 9a)

NÂBÎ (1642? - 1712)

34. Sakın terk-i edebden kuy-ı ma'hub-ı Hudâdur bu
Nazargâh-ı İlâhîdür makâm-ı Mustafâdur bu (46)
(Gazel, 5 beyit 8b)
35. Fasl oldu çün ahvâl-i perişâna
Vakt-i şitâ geldi bu zamâna (47)
(Gazel, 5 beyit, Derkenar 36b)

KESBÎ (Ö. 1596 - 97)

- 36) Ey dil yeme gam ol gül-i ra'nâ küçüçükdür
Katlan büyüsün ruhleri zibâ küçüçükdür
(Gazel, 4 beyit, 10a)

RÂSİH (Ö. 1731)

37. Süzme çeşmün gelmesün müjgân müjgân üstüne
Urma zahmın sineme peykân peykân üstüne (48)
(Gazel, 5 beyit, 14a)

(42) Tahir Üzgör, age, s. 612.

(43) Tahir Üzgör, age, s. 634. Divan'da 9 beyit.

(44) **Divan-ı Râgıb**, Bulak, 1258, s. 14.

(45) Divan-ı Râgıb, age, s. 36.

(46) Abdülkadir Karahan, Nâbî, Kültür ve Turizm Bak. Ankara, 1987, s. 150.

(47) Bozuk bir manzumedir.

(48) Fahir İz, Eski Türk Edebiyatında Nazım, C. 1, İst., 1966, s. 406.

TAB'Î

38. Nice şerh eyleyeyin şerha-i hûn-efsânüm
Nice keşf eyleyeyin sırr-i gam-ı pinhânüm
Ya nice saklayayum nâr-ı dil-i sûzânüm
Kalmadı zerre kadar söylemeğe dermânüm
Aşk bir hâlete irgürdi beni sulnânüm
Hiç derdüm dimeğe kimseye yok dermânüm
(Müseddes-i mütekerrir, 5 bend, 14b)

ULVÎ (Ö. 1586)

39. Kabâ-yı sebz ile ol mü-miyânı seyr eyle
Miyân-ı sebzde serv-i revânı seyr eyle
(Gazel, 5 beyit, 16a)
40. İşler yüregüm yareleri bitmez onulmaz
Sabr eyleyelüm çâre nedür bişmez onulmaz
(Gazel, 5 beyit, 21a)
41. Mest olma mey-i aşk ile divâne düşersin
Yâr olma cünûn ehline pâyâne düşersin
(Gazel, 5 beyit, 21a)
42. Eylen du'â ki mevt giribânüm almasun
Vasl olmayınca dilbere Hak cânüm almasun
(Gazel, 5 beyit, 21b)
43. Dirigâ seyl-i eşküm cûybâr olmakda gitdükce
Benüm serv-i has u hâra kenâr olmakda gitdükce
(Gazel, 5 beyit, 25a)
44. İdeyin teslim yâre hânümânüm kalmasun
Çün karârüm yok mu'ayyen bir mekânüm kalmasun
(Gazel, 5 beyit, 25a)
45. Ârızunsuz lâle-veş dâg-ı sitemdür gül bana
Kâkülünsüz heft-ser ejder gelür sünbül bana
(Gazel, 5 beyit, 25b)
46. Hümâ-veş yüksek uçar şehsüvârüm bana meyl itmez
Dirig ol kadd-i Tübâya elüm irmez gücüm yitmez
(Gazel, 5 beyit, 25b)
47. Cevr-i a'dâya tahammül yegdür
Dengeh-i Hakka tevekkül yegdür
(Gazel, 5 beyit, 28a)

48. Dilberünden sakınma cânı sakın
Eyleme cânuna ziyânı sakın
(Gazel, 5 beyit, 28b)
49. Aceb mi gitse sâkinün dil-i mestâne yanınca
Olur mı şem-i meclis olmaya pervâne yanınca
(Gazel, 5 beyit, 39a)
50. Ol serv-kadd gülşeni seyrân ider yürür
Tâvûs gibi nâz ile cevlân ider yürür
(Gazel, 5 beyit, 39a)
51. Ne râzı açmağa yârüm ne bir gam-hvâr u hem-dem var
Belâ küncinde aglar bana ancak çeşm-i pür-nem var
(Gazel, 5 beyit, 39b)
52. Derdüm bana kâr eyledi dermâna el irmez
Cânım lebe geldi leb-i cânâna el irmez
(Gazel, 5 beyit, 39b)
53. Âşiyân itmiş idi sineden aşkun göçdi
Şimdi şehbâz-ı ma'habbet o yuvadan uçdı
(Gazel, 5 beyit, 40a)
54. Hoş yaraşur cemâlüne bu hatt-ı müşg-bâr
"Âmentü bi'llezi haleka'l-leylü ve'n-nehâr" (49)
(Gazel, 5 beyit, 40b)
55. Yıkanlar hâtır-ı mahzûnumı yâ Râbb şâd olsun
Benüm çün nâ-murâd olsun diyenler ber-murâd olsun
(Gazel, 5 beyit, 43a)
56. Günâhum bildüm eylersem n'ola şefkat recâ senden
Benüm devletlü sultânım hatâ benden atâ senden
(Gazel, 5 beyit, 43b)
57. Kâmilün gitse vücûdı nice icâdı kalur
Sen da'hi anılı gör kim er ölür adı kalur
(Gazel, 5 beyit, 53b)
58. Kıl nazar hâlüme ey kişver-i hüsnün şâhı
Gâh cevr eyler isen bâri esirge gâhi
Koma tenhâda vü firkatde dil-i güm-râhı
İrmesün çarha dilersen bu garîbün âhı
Bezme gel bu gice ey âlem-i hüsnün mâhı
Yohsa yirden göge dek incinürüz va'llâhi
(Müseddes-i mütekerrir, 5 bend, 55a)

(49) "Gece ve gündüzü yaratana imân ettim."

RAHMÎ (Ö. 1576 - 77)

59. Lebün hayâli ile gözde kanı seyr eyle
Piyâle iç reh-i mey ergavânı seyr eyle
(Gazel, 5 beyit, 16a)

60. Ey dil niçe bir dehrün derdin çekesin muhkem
Bu bâr-ı girân itdi kaddini sipihrün ham
Yâd eyleyeni gûş it bir hâdis-e-i mu'zam
Bu kîssa beyânında oldı niçe dil ebkem
Bir gevher-i yektâdan halk oldı kamu âlem
Cehliyle kimi câhil ilmiyle kimi a'lem
Vashyla biri şâdân hecriyle biri pür-gam
Kimisi gedâ olmuş kimisi şeh-i ekrem
Gafletle nazar kılma aç gözünü gel bir dem
Bu mes'ele bahsinde âkîller olur mülzem
Bir bezm-i tarab-sâza geh gâh oluban mahrem
Tâcını idüp kec-rev iş eyler idi hürrem
Cem câmını nûş itdi sürdi niçe dem Rüstem
Bu bezm girü bâkî âlem yine bu âlem
(Terci-i bend, 5 bend, 54a)

FEVRÎ (Ö. 1570 - 71)

61. Nâlem ol seng- dilün kalbine hiç itmez eser
Tâli'üm gerçi nühûsetde benüm taşı yarar
(Gazel, 5 beyit, 16b)

SUN'Î

62. Tir-i âhum ger felek pülâd ola eyler güzer
Ol cefâ-kârün dil-i senginine itmez eser
(Gazel, 5 beyit, 16b)
63. Belâ-yı tâc-ı şâhi görmedik server mi kalmışdur
Aceb dünyâ cefâsın çekmedük bir ser mi kalmışdur
(Gazel, 5 beyit, 37b)
64. Görmeyelden ârizun su gibi oldum bi-karâr
Yâd idüp kâküllerün oldum perişân rûzgâr
(Gazel, 5 beyit, 49a)
65. Kim görse şehâ yarelerüm sinede işler
Gamzen okmun işleridür didi bu işler
(Gazel, 5 beyit, 53b)

66. Dahî idüp yâre dime gayr ile gûlzâre çıkar
Böyledür tâ ezeli sohbet-i gül hâre çıkar
(Gazel, 5 beyit, 58a)
67. Şol güzel kim eylese mihr ü vefâ-yı yâda ol
Sen dahi cevr ü cefâsın çekme istignâda ol
(Gazel, 5 beyit, 58a)
68. Dirigâ görmedüm (bir dem) senün gibi cefâ-karı
Egerci niçe niçe sevdi dil hercâyî dildârı
Yeter ağlat yeter cânâ esirge âşık-ı zârı
Terahhum itmedün ol dem sana yalvarı yalvarı
Gözümün nûrı gönlümün sürûrı ömrümün varı
Benümle dâst olmazsan adâvet eyleme bâri
(Müseddes-i mütekerrir, 5 bend, 5)

ZÂTÎ (1471 - 1546)

69. Duhân-ı âteş-i ruhsârıdur ol mâhun ebrûsı
Egilmiş bâd-ı âhumdan meh-i nev gibi togrusı (50)
(Gazel, 5 beyit, 17a)
70. Dimiş her kim kulum olursa kurban eyleyem anı
İşitdüm bu sözün oldum anun ben kuli kurbanı (51)
(Gazel, 5 beyit, 17a)
71. Kanda varam sâye-i serv-i bülendüm var iken
Kime kul olam senün gibi efendüm var iken
(Gazel, 5 beyit, 20b)
72. Bir lebi şirin-şeker-güftâr imişsin dâstüm
Allâh Allah vay ne tatlu yâr imişsin dâstüm (52)
(Gazel, 5 beyit, 20b)
73. Var mı bir simin-beden yanınca agyâr olmaya
Kanı bir gencine kim anun ile mâr olmaya (53)
(Gazel, 5 beyit, 36a)

-
- (50) Mehmed Çavuşoğlu - M. Ali Tanyeri, **Zâtî Divânı (Edisyon Kritik ve Transkripsiyon) Gazeller Kısmı III. C.**, İst. Üniv. Yay., İst. 1987, s. 396.
- (51) Mehmed Çavuşoğlu, age, s. 338.
- (52) Ali N. Tarlan, **Zâtî Divânı (Edisyon Kritik ve Transkripsiyon) Gazeller Kısmı, II. C.**, İst. Üniv. Yay., İst. 1970, s. 443. Gazelin 1 ve 3. beyitleri A. N. Tarlan neşrinde var diğer beyitler yoktur. Mecmuadaki gazelle mahlas beyitlerinin ayrı olması ikisinin farklı iki manzume olduğunu gösteriyor.
- (53) Mehmed Çavuşoğlu, age, s. 253.

74. Şevk ile ey dide bir gün ol kamer-tal'at sana
Arz iderse ârızın yüz gösterür devlet sana (54)
(Gazel, 5 beyit, 36a)
75. Râh-ı aşkunda sirişk-i hüni hem-demdür bana
Kana gark olmak behey âfet dem-â-demdür bana (55)
(Gazel, 5 beyit, 36b)
76. Bu ne iyd olsun görünmez ol hilâl-ebrû bana
Dôstlar bin ye'sden müşkil görindi bu bana (56)
(Gazel, 5 beyit, 36b)
77. Dün geldi dahi gonce şehâ şeh-r-i ademden
Bir zerre nişân virmedi çok sordum o femden (57)
(Gazel, 5 beyit, 57b)

YAHYÂ BEY (Taşlıcalı, Ö. 1582)

78. Ol sanem âşık-perest olam diyü korkar müdâm
Anun için kimseye baş egmeyüp virmez selâm (58)
(Gazel, 5 beyit, 17b)
79. Kalmasun noxsânuma gün yüzli mâhum söylesün
Sevdüğümde gayrı var ise günâhum söylesün (59)
(Gazel, 5 beyit, 17b)
80. Senün nâm-ı şerifünle yazılsa bir yire adum
Bulup vaslın tesellâsın diner (efgân u) feryâdum (60)
(Gazel, 5 beyit, 20a)
81. Selâmet olsun İlâhî o serv-i sim-endâm
Virür rakıbden ugurlayınca bana selâm (61)
(Gazel, 5 beyit, 20a)
82. Kâski gönüldekin bildürse Allâhum sana
Sen güzeller şâhınun gönlince olsam dâyimâ (62)
(Gazel, 5 beyit, 22a)

(54) Ali N. Tarlan, age, C. I, s. 25.

(55) Ali N. Tarlan, age, C. I, s. 3.

(56) Ali N. Tarlan, age, C. I, s. 44.

(57) Mehmed Çavuşoğlu, age, s. 63.

(58) Mehmed Çavuşoğlu, **Yahyâ Bey Divan** (Tenkidli Basım), İst. Üniv. Ed. Fak. Yay., İst. 1977, s. 438.

(59) Mehmed Çavuşoğlu, age, s. 491.

(60) Mehmed Çavuşoğlu, age, s. 446.

(61) Mehmed Çavuşoğlu, age, s. 439.

(62) Mehmed Çavuşoğlu, age, s. 281.

83. Gâyet de nâ-tüvânam efendi inan bana
Râh-ı fenâdâ bâr-ı girân oldu cân bana (63)
(Gazel, 5 beyit, 22a)
84. İyd oldu mübtelâları aglatma dilberâ
Âşıklara el ucu ile kılma merhabâ (64)
(Gazel, 5 beyit, 22b)
85. İncinürsin sana âşık dirilürsem ey melek
Kâyil oldum ölmege rencide-hâtır olma tek (65)
(Gazel, 5 beyit, 22b)
86. Ak libâsunı geyüp mânend-i mihr-i âsuman
Bir gümüşden serve dönmiş sanki ol şüh-ı cihân (66)
(Gazel, 5 beyit, 24a)
87. Kapuna varup dilersen vireyin cânı hemân
Sana her nue hoş gelürse ideyin anı hemân (67)
(Gazel, 5 beyit, 24a)
88. Sakın ey ehl-i dilün gonce-i gülzârı sakın
Açma gül gibi derûnundaki esrârı sakın (68)
(Gazel, 5 beyit, 30a)
89. Cânâ bugün ki âlemi dünyâya virmezsin
Şimdi gerü cihânda ölürsem kayırmazın (69)
(Gazel, 5 beyit, 30b)
90. Sen peri-rûyı seven bi-hüş u ser-gerdân olur
Adun anıldığı yerde vâlih ü hayrân olur (70)
(Gazel, 5 beyit, 30b)
91. Gelmez isen bu gice va'de-i ferdâ eyle
Bir hoş-âmedle beni bâri tesellâ eyle (71)
(Gazel, 5 beyit, 31b)
92. Egler fakiri va'de-i vaslun ne hâl ise
Cânlar umar efendi ne denlü muhâl ise (72)
(Gazel, 5 beyit, 31b)

-
- (63) Mehmed Çavuşoğlu, age, s. 286.
(64) Mehmed Çavuşoğlu, age, s. 284.
(65) Mehmed Çavuşoğlu, age, s. 413.
(66) Mehmed Çavuşoğlu, age, s. 468.
(67) Mehmed Çavuşoğlu, age, s. 469.
(68) Mehmed Çavuşoğlu, age, s. 490.
(69) Mehmed Çavuşoğlu, age, s. 490.
(70) Mehmed Çavuşoğlu, age, s. 357.
(71) Mehmed Çavuşoğlu, age, s. 535.
(72) Mehmed Çavuşoğlu, age, s. 523.

93. Cefâlar çekmeyince âşuka hergiz vefâ olmaz
Ziyâde haste olmayınca insana devâ olmaz (73)
(Gazel, 5 beyit, 32b)
94. Bir haftadır ki çıkmadı seyrâna ol güneş
Gamdan iki kat oldu vücûdum hilâl-veş (74)
(Gazel, 5 beyit, 32b)
95. Budur kilâb-ı kûyuna minnetler itdüğüm
Ma'zûr olsun anlara zahmetler itdüğüm (75)
(Gazel, 5 beyit, 33a)
96. Elini gögsine koyup bugün ol serv-i hîrâm
Gönül alçaklığını eyleyüben virdi selâm (76)
(Gazel, 5 beyit, 33a)
97. Şâh-ı aşkam oldu gülzâr içre dünyâlar benüm
Dikilüp karşımda turdu serv-i bâlâlar benüm (77)
(Gazel, 5 beyit, 33b)
98. Allah ki güzelliği var ol tâze civânun
Bakdukca batacağı gelür halk-ı cihânun (78)
(Gazel, 5 beyit, 33b)
99. Niçe bir vâdi-i gamda dil-i mahzûn yirine
Bağlamam ol saçı l eyli beni Mecnûn yirine (79)
(Gazel, 5 beyit, 37a)
100. Yâr idi maksûd olan ammâ n'idem ki gelmedi
Geldi hep mahsûdum olmayan o zâlim gelmedi (80)
(Gazeli, 5 beyit, 42a)
101. Ben kulun mestâne güstâhâne âh itmiş gibi
Korkarın sen şâhdan yüz bin günâh itmiş gibi (81)
(Gazel, 5 beyit, 42a)

-
- (73) Mehmed Çavuşoğlu, age, s. 381.
(74) Mehmed Çavuşoğlu, age, s. 401.
(75) Mehmed Çavuşoğlu, age, s. 451.
(76) Mehmed Çavuşoğlu, age, s. 443.
(77) Mehmed Çavuşoğlu, age, s. 456.
(78) Mehmed Çavuşoğlu, age, s. 424.
(79) Mehmed Çavuşoğlu, age, s. 537.
(80) Mehmed Çavuşoğlu, age, s. 558.
(81) Mehmed Çavuşoğlu, age, s. 551.

102. Gözüme karşı çıkup gitdün o gün âh gibi
Kande ahşamladun ey şems-i cihân mâh gibi (82)
(Gazel, 5 beyit, 42b)
103. Ol peri nâz uyhusın kendüye âdet eylesün
Görmege urmaga uşşâkı zarâfet eylesün (83)
(Gazel, 5 beyit, 42b)
104. Cân u dilden râziyam cevr ü cefâya döstum
Öğrenürmiş âdemün cânı belâya döstum (84)
(Gazel, 5 beyit, 43b)

BÂKÎ (Ö. 1600)

105. Feryâduma irmezse n'ola ol boyı şimşâd
Küyında feleklerden aşar nâle vü feryâd (85)
(Gazel, 5 beyit, 18a)
106. Eylesün vaslını dermân dil-i bîmâre meded
Döstlar işte ben öldüm bana bir çâre meded (86)
(Gazel, 5 beyit, 18a)
107. İşigün hâkine ser-çeşme-i hayvân dirler
Kapuna matla'-ı hurşid-i dirâhşân dirler (87)
(Gazel, 5 beyit, 18b)
108. Turur yanumda hançerini vâsf ider nigâr
Ya'ni bana tokundurur ol şüh u şive-kâr (88)
(Gazel, 5 beyit, 18b)
109. Derd ü gam bezmine kaddüm gibi bir çeng olmaz
Nâylar nâlelerüm sâzına âheng olmaz (89)
(Gazel, 5 beyit, 19a)
110. Kızarur bâdeden ol gözleri mestâne birez
Mey-i nâb içse gözi mâyl olur kana birez (90)
(Gazel, 5 beyit, 19a)

(82) Mehmed Çavuşoğlu, age, s. 551.

(83) Mehmed Çavuşoğlu, age, s. 489.

(84) Mehmed Çavuşoğlu, age, s. 454.

(85) *Divan-ı Bâkî* (nâşir : Ahmed Efendi), 1276, s. 73.

(86) Faruk K. Timurtaş, *Bâkî Divânı'ndan Seçmeler*, Kültür ve Turizm Bak. Yay., Ankara, 1987, s. 72.

(87) Faruk K. Timurtaş, age, s. 264.

(88) *Divan-ı Bâkî*, age, s. 90.

(89) *Divan-ı Bâkî*, age, s. 131.

(90) *Divan-ı Bâkî*, age, s. 131.

111. Feryâduma ol kâmet-i şimsâd yetişmez
Benzer ki anun gûşına feryâd yetişmez (91)
(Gazel, 5 beyit, 19b)
112. Gûş senün haberlerün almaga olsa çâremüz
Kâş kulagumuz kadar eyleselerdi pâremiz (92)
(Gazel, 5 beyit, 19b)
113. Dôstlar eyyâm-ı sıhhat hey ne hoş eyyâm imiş
Sağ olana her şebi kadr ü günü bayram imiş
(Gazel, 5 beyit, 30a)
114. Hayâl-i âlem-i vuslat halâs eyler dili gamdan
Ki aşk ehline vasl-ı yârdur maksûd âlemden (93)
(Gazel, 5 beyit, 41b)
115. Dem-i subh irdi getür bâde-i sohbet demidür
Mey-i nâb ile pür it sâgar-ı işret demidür (94)
(Gazel, 5 beyit, 45a)
116. Ne sâkîdür lebün gam bezmine yaşum şarâb eyler
Ne âteşdür mahabbet odı kim bagrum kebâb eyler (95)
(Gazel, 5 beyit, 45a)
117. Kûyun gedâsı oldı dil-i mübtelâyı gör
Sevdâ-yı melek-saltanat eyler gedâyı gör (96)
(Gazel, 5 beyit, 45b)
118. Câmun etrâfın kaçan kim devr ider âvâreler
Çarh-ı minâ-fâmı gûyâ seyr ider seyyâreler (97)
(Gazel, 5 beyit, 45b)
119. Ârizun Firdevs-i a'lâ kâmetün Tûbâyimiş
Bûse-i la'lün elin hoş meyve-i zîbâyimiş (98)
(Gazel, 5 beyit, 46a)
120. Sahn-ı gülşen mülk-i Bağdâd oldı âb-ı cûy-ı şat
Yâsemenler su yüzinden seyr ider mânend-i bat (99)
(Gazel, 5 beyit, 46a)

(91) Faruk K. Timurtaş, age, s. 282.

(92) Divan-ı Bâkî, age, s. 132.

(93) Divan-ı Bâkî, age, s. 175.

(94) Divan-ı Bâkî, age, s. 117.

(95) Divan-ı Bâkî, age, s. 108.

(96) Divan-ı Bâkî, age, s. 121.

(97) Divan-ı Bâkî, age, s. 88.

(98) Divan-ı Bâkî, age, s. 138.

(99) Divan-ı Bâkî, age, s. 139.

121. Âşiyânun hâkidür Firdevs-i a'lâdan garaz
Kâmetündür ravza-i cennetde Tûbâdan garaz (100)
(Gazel, 5 beyit, 46b)
122. Bahs itmesün izârun ile encümende şem'
Kande çerâg-ı mâh-ı şeb-efrûz kande şem' (101)
(Gazel, 5 beyit, 46b)
123. Serv-kâmetler iki yanın alur(lar) yolun
Reh-i gülzâra döner yolları İstanbulun (102)
(Gazel, 5 beyit, 51a)
124. Devlet el virse yüzün gördüğüm eyyâm olsa
Merhabâ eylesek ol şüh ile bayram olsa (103)
(Gazel, 5 beyit, 51b)
125. Metâ'-ı bâde-i gül-reng şimdi ayakda
Kumâş-ı zühd ü riyâ turmadın satılmakda (104)
(Gazel, 5 beyit, 51b)
- NEV'Î (Ö. 1599)**
126. Güzel göz güzel el güzellik mahal
Nazîrün bulunmaz güzelsin güzel (105)
(Gazel, 5 beyit, 21b)
127. Ne fırsat oldu ki hâl-i dili hikâyet idem
Ne vüs'at oldu ki hicrân gamın rivâyet idem (106)
(Gazel, 5 beyit, 40a)
128. Visâle va'de itmişdük ferâmûş eyledük gitdi
Meded rûh-ı revânüm ölmedin gel va'demüz yitdi (107)
(Gazel, 5 beyit, 40b)
129. Ne bâr-ı kahr ile gam çek ne lutfâ mesrûr ol
Ne vuslat eyle taleb yârdan ne mehcûr ol (108)
(Gazel, 5 beyit, 47b)

(100) Divan-ı Bâkî, age, s. 138.

(101) Divan-ı Bâkî, age, s. 140.

(102) Divan-ı Bâkî, age, s. 153.

(103) Divan-ı Bâkî, age, s. 210.

(104) Divan-ı Bâkî, age, s. 203.

(105) Mertol Tulum - M. Ali Tanyeri, *Nev'î Divan* (Tenkidli Basım), İst. Üniv. Ed. Fak. Yay., İst., 1977, s. 400.

(106) Mertol Tulum, age, s. 415.

(107) Mertol Tulum, age, s. 538.

(108) Mertol Tulum, age, s. 399.

130. Tâli' bu vech ile dûn serkeş nigâr böyle
Bi—çâre âşıkı gör baht öyle yâr böyle (109)
(Gazel, 6 beyit, 52b)

131. Ne mümkün oldu gam-ı firkatünle ülfet idem
Ne çâre var talebünden senün ferâgat idem
Ne kâdirem ser-i kûyun varup ziyâret idem
Ne fırsat oldu sana hâlümi hikâyet idem
Ne vüs'at oldu ki hicrân gamın rivâyet idem (110)
(Muhammed-i müzdeviç, 5 bend, 55b)

MUHİBÎ (Kanûni Sultan Süleyman, 1494-1566)

132. Gerek âşık olana hüzn-i Ya'kûp
Gelen cevr ü belâya sabr-ı Eyyûb (111)
(Gazel, 5 beyit, 23a)

133. Çeşm-i mestün dilrübâ kıldı benüm hâlüm harâb
La'l-i nâbun eylemişdür gözlerüm yaşın şarâb (112)
(Gazel, 5 beyit, 23a)

134. Aşk ile rüsvâlıgum gören ider Mecnûnı yâd
Kılmayaldan ol saçı Leyli bu ben mahzûnı yâd (113)
(Gazel, 5 beyit, 23b)

135. Elünden hey vefâsuz dâd u feryâd
Beni sen kılmadun bir lahza dil-şâd (114)
(Gazel, 5 beyit, 29a)

136. Yüzün aç kim cümle âlem olalar şâdan-ı ıyd
Merhabâ kıl döstüm kim bu durur erkân-ı ıyd (115)
(Gazel, 5 beyit, 29a)

137. Müsülmanlar yine bir şûh-ı dil-bend
Bırakdı gerdenüme nâgehân bend (116)
(Gazel, 5 beyit, 29b)

(109) Mertol Tulum, age, s. 494.

(110) Mertol Tulum, age, s. 215.

(111) Coşkun Ak, *Muhibbî Divanı*, Kültür ve Turizm Bak. Yay., Ankara, 1987, s. 90.

(112) Coşkun Ak, age, s. 89.

(113) Coşkun Ak, age, s. 139.

(114) Coşkun Ak, age, s. 139.

(115) Coşkun Ak, age, s. 140.

(116) Coşkun Ak, age, s. 140.

138. Her kaçan kim aks-i ruhsârunla düşe âba nâb
Eylese ana nazar ditrer felekde âfitâb (117)
(Gazel, 5 beyit, 29b)
139. Şarâb-ı la'l-i nâbundur iden ben bi-dili şeydâ
Ser-i zülf-i siyâhundur getüren başuma gavgâ (118)
(Gazel, 5 beyit, 51a)

NECÂTİ (Ö. 1509)

140. Çıkalı göklere âhum şereri döne döne
Yandı kandil-i sipihrün cigeri döne döne (119)
(Gazel, 5 beyit, 23b, 48b)
141. Şavkunla yanan dillere pervâne disünler
Sen şem' olıcak âşıkuna yâ ne disünler (120)
(Gazel, 5 beyit, 27a)
142. Gözümüz rüşen idüpdür yine hâk-i kademün
Hamdü li'llâh bile geldi kademünle keremün (121)
(Gazel, 5 beyit, 27b)
143. Hattun sanemâ şol hat-ı reyhân arasında
Gül yapragıdır safha-i Kur'ân arasında (122)
(Gazel, 5 beyit, 32a)
144. Güle hoş gelmez iken bülbülinün zârlığı
İtmesün cevri ü cefâ ile dil-âzârlığı (123)
(Gazel, 5 beyit, 32a)
145. Beni cevriyle öldürse dimen ol yâre kanludur
Helâl olsun ana kanum yigitdür delikanludur (124)
(Gazel, 5 beyit, 35a)
146. Yâr ile kon beni beni o yâr yig bilür
Bi-çâre andelibini gülzâr yig bilür (125)
(Gazel, 5 beyit, 35a)

(117) Coşkun Ak, age, s. 90.

(118) Coşkun Ak, age, s. 48.

(119) Ali N. Tarlan, *Necâti Beg Divanı*, Millî Eğitim Bak. Yay., İst. 1963, s. 434.

(120) Ali N. Tarlan, age, s. 228.

(121) Ali N. Tarlan, age, s. 342.

(122) Ali N. Tarlan, age, s. 440.

(123) Ali N. Tarlan, age, s. 561.

(124) Ali N. Tarlan, age, s. 188.

(125) Ali N. Tarlan, age, s. 272.

147. Bana yârun yanagı vü lebi vü kaddi yeter
Üzüñ ey gül açıl ey gonce yıkıl ey ar'ar (126)
(Gazel, 5 beyit, 35b)
148. Eyü varur müjesi cânımı efgâr eyler
Hoş ider gamzeleri gönlümi bîmâr eyler (127)
(Gazel, 5 beyit, 35b)
149. Gülleri bâd-ı sabâ kande bulursa yakalar
Çâk olupdur sanemâ aşkun elinden yakalar (128)
(Gazel, 5 beyit, 38a)
150. Kuliyuz kuli melek yüzli peri-zâdelerün
Lebi gonce belî ince yanagı sâdelerün (129)
(Gazel, 5 beyit, 38a)
151. Cân kıldı sefer hecr ile cânân ele girmez
Dil yandı gider derd ile dermân ele girmez (130)
(Gazel, 5 beyit, 38b)
152. Serv gibi seyr iderken yâri gördüm bir nazar
Bakmadı bizden yana yalvarı gördüm bir nazar (131)
(Gazel, 5 beyit, 38b)
153. Dilber dimiş ki mâyil olanlar vefâmuza
Lâyık budur ki kâyil olalar cefâmuza (132)
(Gazel, 5 beyit, 48a)
154. Nice kâkül nice sünbül nice hoş-bûdur bu
Dil-i uşşâkı perişân idici budur bu (133)
(Gazel, 5 beyit, 48b)

HAYRETİ (Ö. 1534-35)

155. Her za'ife hôr bakma merd isen merdâne bak
Bir karıncayı dilâver gör dilâ şîrâne bak (134)
(Gazel, 5 beyit, 24b)

(126) Ali N. Tarlan, age, s. 190.

(127) Ali N. Tarlan, age, s. 185.

(128) Ali N. Tarlan, age, s. 249.

(129) Ali N. Tarlan, age, s. 341.

(130) Ali N. Tarlan, age, s. 279.

(131) Ali N. Tarlan, age, s. 223.

(132) Ali N. Tarlan, age, s. 446.

(133) Ali N. Tarlan, age, s. 415.

(134) Mehmed Çavuşoğlu - M. Ali Tanyeri, **Hayretî Divan** (Tenkidli Basım), İst. Üniv. Ed. Fak. Yay., İst., 1981, s. 250.

156. Benüm her dâg-ı sinem kim kızıl kana boyanıkdur
Belâ dâğıyla zeyn olmuş birer rengin şakâyıkdur (135)
(Gazel, 5 beyit, 26a)
157. Mey-i nâ/bun nice olmayalum ölümlüsi biz
Bir iki gün bu fenâ evde anun dirisiyiz (136)
(Gazel, 5 beyit, 31a)
158. Ben senün işigüni mesned-i izzet bilürem
Ayagun tozını ser-tâc-ı sa'âdet bilürem (137)
(Gazel, 5 beyit, 31a)
159. İçüp mest-i şarâb-ı ergavân olmak diler gönlüm
Gedâ iken yine şâh-ı cihân olmak diler gönlüm (138)
(Gazel, 5 beyit, 34b)
160. Ey gedâ diyen bana devletlü hânım yok mıdur
Yohsa ben âdem degül miyüm ya cânım yok mıdur (139)
(Gazel, 5 beyit, 47a)
161. Anlasa derd-i derûnum bana bir yâr olsa
Bilse keyfiyyetümi vâkıf-ı esrâr olsa (140)
(Gazel, 5 beyit, 49b)
162. Sorarsan zâhidâ keyfiyyetüm ehl-i kabâyam ben
Melâmet çarsûsında bugün bir bi-nevâyam ben (141)
(Gazel, 5 beyit, 49b)
163. Benüm sana ezelidür mahâbbetüm ezeli
Be-hakk-ı çâr-ı Muhammed be-hakk-ı çâr-ı Ali (142)
(Gazel, 5 beyit, 53a)

ŞUHÛDÎ

164. Göz göre kanım için ol gözleri şehläyimiş
Yol basup başlar kesen ol zülf-i anber-sâyimiş
(Gazel, 5 beyit, 24b)

(135) Mehmed Çavuşoğlu, age, s. 196.

(136) Mehmed Çavuşoğlu, age, s. 216.

(137) Mehmed Çavuşoğlu, age, s. 304.

(138) Mehmed Çavuşoğlu, age, s. 320.

(139) Mehmed Çavuşoğlu, age, s. 173.

(140) Mehmed Çavuşoğlu, age, s. 382.

(141) Mehmed Çavuşoğlu, age, s. 365.

(142) Mehmed Çavuşoğlu, age, s. 407.

ŞEM'Î (Ö. 1530)

165. Âr idermiş beni öldürmege ol sim-tenüm
Varayın yalvarayın boynuma takup kefenüm (153)
(Gazel, 5 beyit, 26a)

ÂLÎ (Ö. 1600)

166. N'olaydı olmayaydı senün âşüfte-i destârun
Deli gönlüm perişân itdi çün zülf-i siyeh-kârun
(Gazel, 5 beyit, 26b)
167. Sâ'idi hûb u teni nâzik ü ebrûsı güzel
Görün ol âfeti başdan başa pehlûsı güzel
(Gazel, 5 beyit, 41a)

HAYÂLÎ BEY (Ö. 1556)

168. Dimen Mecnûna fenn-i aşkı tekmîl itdi kâmindür
Benüm yanumda ol divâne bilmez nesne câhildür (144)
(Gazel, 5 beyit, 26b)
169. Elüm çekdüm bu deştün lâlesinden sünbülinden hem
Ferâgat var bu gülzârun gülinden bülbülinden hem (145)
(Gazel, 5 beyit, 37a)
170. Âşıkam divâne bend itsün beni zencirler
Lâcerem zencir ile ziver bulurlar şirler (146)
(Gazel, 5 beyit, 50a)
171. Başumda müy u jülidem tenümde tâze dâgum var
Melâmet mülkinün sultâniyam tugum otagum var (147)
(Gazel, 5 beyit, 50a)
172. Çünkü çarh-ı kine-dârun işidür gaddârlık
Bakmazam mihrine aslâ itse bin dil-dârlık
Fârigam ger yârlık itsün gerek agyârlık
Hiç yok kârum sipih-i gerdiş-i devvârlık
Ger yog olsa cümlesi âlemde sensin varlık
(Muhammes-i müzdevic, 5 bend, 56b)

(143) *Divan-ı Şem'î*, Ramazan 1289, s. 36.

(144) Ali N. Tarlan, *Hayâlî Bey Divanı*, İst. Üniv. Ed. Fak. Yay., İst. 1945, s. 123.

(145) Ali N. Tarlan, age, s. 288.

(146) Ali N. Tarlan, age, s. 152.

(147) Ali N. Tarlan, age, s. 183.

EMRÎ (Ö. 1575)

173. Salınur bâg içre gördüm serv ü ar'ar şâh şâh
Kaddün anup sineme çekdüm elifler şâh şâh
(Gazel, 5 beyit, 27a)
174. Tekellüfsüz gelüp kondı evine çeşm-i giryânun
Yolından geldügi çün girdi yine tir-i müjgânun
(Gazel, 5 beyit, 41b)
175. Didiler dutar seni sakın cefâsı taşına
Geldi hep didükleri ben mübtelâsı başına
(Gazel, 5 beyit, 44a)
176. Ohun kim hasret-i zülfünle sinemde ıyân oldu
Çekil göklere bir ejder-i âteş-feşân oldu
(Gazel, 5 beyit, 44a)
177. Hançerün gibi degül gamzen katı kattâldür
Kâkül-i müşginün onun-çün perişân-hâldür
(Gazel, 5 beyit, 44b)
178. Cûy-ı hüsn oldu revân ol kadd-i mevzûndan yana
Gitdi gelmez bir dahi bu çeşm-i pür-hûndan yana
(Gazel, 5 beyit, 44b)
179. Dem-be-dem kan aglamazdum yüregüm hûn olmasa
Böyle âh eyler midüm hâlüm diger-gün olmasa
(Gazel, 5 beyit, 50b)

FİĞÂNÎ (Ö. 1532)

180. Koma elden kadehi yâr vefâ-dâr olıcak
Kişiye hoş dem imiş yâr vefâ-dâr olıcak
(Gazel, 5 beyit, 28a)
181. Ey sehî-kad gam-ı zülfünle perişân-hâlem
Sâye-veş hâkde üftâdeyem ü pâ-mâlem
(Gazel, 5 beyit, 34a)
182. Virdüm dehân-ı dilbere dil gâybâne ben
Mikdâr-ı zerre görmeden andan nişâne ben
(Gazel, 5 beyit, 34a)
183. Câ-be-câ ey sim-ten cismümde dâg-ı hûn-feşân
Atlas-ı zerd üstine altun beneklerdür hemân
(Gazel, 5 beyit, 34b)
184. Kaşun yanındaki hâlün degüldür ey meh-rû
Sitâredür kim olupdur hilâle hem pehlû
(Gazel, 5 beyit, 53a)

185. Ruhsârelerin zülfün için itdi şehâdet
Bir dîni karadur ki ider şemse ibâdet
(Gazel, 5 beyit, 57b)

ŞEMSİ

186. Yine ey mihr-i cihân mâh-ı münevver geldi
Sineler çak idelüm kan dökecek dem geldi
(Gazel, 5 beyit, 28b)

UBEYDÎ (Ö. 1572 - 73)

187. Dime cânâneye agyâr ile sohbet itme
Seni sevsün dir isen ana nasihat itme
(Gazel, 5 beyit, 37b)
188. Vâsf-ı hattun yazar iken kalem efgân itdi
Hat-ı müşgin dahi kendüyi perişân itdi
(Gazel, 5 beyit, 41a)

189. Gamunla pâymâl olan dil-i bimârı anmazsın
Ele ihsân idersin genc-i vaslun anı anmazsın
(Gazel, 5 beyit, 52a)

MAKÂLÎ (Ö. 1584)

190. Ne hâlet var aceb şirin kelâmun la'l-i nâbında
Sü'âl itdükce şekerler nisâr eyler cevâbında
(Gazel, 5 beyit, 59a)
191. Hâller kim ol ruh-ı gül-reng (ü) al üstindedür
Her biri uşşâkına nireng ü al üstindedür
(Gazel, 5 beyit, 59a)
192. Ol şâh-ı hüsün eylesün cevri ni efsün
Azline anun yohsa çıkar hatt-ı humâyûn
(Beyit, Derkenâr, 40a)

MESÎHÎ (1470 - 1512)

193. Eglence kim olaydı dil-i nâ-tüvânuma
Oturmayaydı gussa vü gam iki yahuma
(Gazel, 5 beyit, 43a)

AHMED PAŞA (Ö. 1497)

194. Devlet ü ikbâl ü baht-ı kâmurânım var imiş
Kim seni görmege bir dahi zamânım var imiş (148)
(Gazel, 5 beyit, 47a)

(148) Ali N. Tarlan, Ahmed Paşa Divanı, Millî Eğitim Bak. Yay., İst. 1966, s. 206.

AHMED

195. Dil mülketini yıkmaga zülfündür ejdehâ
Mısırî harâba virdi görün mâr-ı kahkaha
(Gazel, 5 beyit, 47b)

SÂDİK

196. Şol kadar gezdi sabâ gülşeni ey gonçe-i ter
Duymadı zerrece esrâr-ı dehânundan eser
(Gazel, 5 beyit, 48a)

HÂVERÎ

197. Ol saçı Leyli yolında olıcak zâr u nizâr
Türbe olsun üstine eflâk Mecnûn türbe-dâr
(Gazel, 5 beyit, 49a)

SA'YÎ

198. Bâg-ı dehre lâle-veş aşk ile gelmiş âşıkuz
Mâyil-i aşkuz belâ'ına yansak lâyıkuz
(Gazel, 5 beyit, 50b)

FUZÛLÎ (Ö. 1556)

199. Büt-i nev-resüm namâza şeb ü rûz râgıb olmuş
Bu ne dindür Allâh Allah bûte secde vâcib olmuş (149)
(Gazel, 5 beyit, 52a)
200. Her kimün var ise kalbinde şerâret küfri
Vstlâhat-ı ulûm ile müselmân olmaz (150)
(Kıt'a, 3 beyit, 59b)

DERVİŞ SİRETİ

201. O nâzlarla tebessüm o şivelerle hitâb
O handelerle tekellüm o işvelerle itâb
(Gazel, 5 beyit, 52a)

PAŞA-ZÂDE HASBÎ ÇELEBÎ

202. Biz sadr-nişinân-ı safâ-hâne-i aşkuz
Biz derd-keşân-ı mey-i peymâne-i aşkuz
(Gazel, 5 beyit, 52b)

(149) Kenan Akyüz (Ekiple Birlikte), *Fuzûlî Türkçe Divan*, Ankara, 1958, s. 259.

(150) Kenan Akyüz, *age*, s. 482. Mecmuada 3, Divan'da 4 beyit.

203. Pırlıkde aldı gönlüm bir kıyâmet nev-civân
Zâhir oldu mülk-i dilde fitne-i âhir-zamân

(Beyit, 52b)

SÂFÎ

204. Hiç insâf mıdır kemtere ol nûr-ı basar
Niçe gündür ki görünmez var iken hakk-ı nazar

(Gazel, 5 beyit, 52b)

205. Dilâ resm-i vefâ çün kim nigâr-ı dil-sitânundur
Tekâsül itme vasl-ı yâr için virmek Hudânundur

(Beyit, 52b)

206. Var mı bir dil kim gam-ı hecr ile nâ-şâd olmamış
Şâd bir hâtır mı vardır mihnet-âbâd olmamış

(Gazel, 5 beyit, 60a)

ÜMİDÎ

207. Sâki-i bezm-i bâde-i gül-reng ü lâle-fâm
Eksük virürse gayriye bizden yana tamâm

(Gazel, 5 beyit, 53a)

SABRÎ

208. Bitmez yüregüm yâreleri dem-be-dem işler
Senden hiç umulmazdı şehâ gerçi bu işler

(Gazel, 5 beyit, 53b)

SEMÎÎ

209. Kanlu cigerüm yâr kebâb eylemek ister
Benzer ki yine bâde-i nâb eylemek ister

(Gazel, 5 beyit, 58b)

Târihçe-i ETMEKÇİ-ZÂDE

210. Bugün Etmekçi-zâdenün nânı
Dükenüp oldu fırına âzım

...
Niçedür hâlümü birine sordum
Didi târihi oldu "ne zâlim" (1026 H./1617 M.)

(Tarih, 7 beyit, 58b)

(?)

211. Kusûrın fikr idüp bu âbd-i âciz
Ne yazsam dir iken izz ü huzûra

Zebân-ı hâmeden bu oldu câri
Kerem-kâni olan bakmaz kusûra.

(Kit'a, 2 beyit, 59b)

(?)

212. Afâkı şehâ ma'deletün nûrı pür itsün
Hurşid gibi encümen-i dehre çerâg ol

Geh nâfe gibi eyle der ü deşti mu'attar
Geh gonce gibi gülşene gel zinet-i bâg ol

Dâdâr-ı cihân eylesesün âlemi sensüz
Her kande isen pâdişehüm dünyede sag ol

(Kit'a, 3 beyit, Derkenar 40b)

(?)

213. Bugün şâdam ki yâr aglar benüm-çün
Çemende gül-izâr aglar benüm-çün
Tabîbe söyledüm derd-i derûnum
Tabîbüm zâr zâr aglar benüm-çün

(Nazım, 2 beyit, 59b)

RAHİMÎ

214. Humâr-ı ye's ile dil-teşne itdün kalb-i muştâkı
Edir ke'sen venâvilhâ elâ yâ' eyyühe's-sâki
Rahimî-veş sipihr-i dûna hergiz i'tibar itmeme
Araftü külle şey'in hâlik illâ veccheke'l-bâki (151)

(Nazım, 2 beyit, 14a)

(?)

215. Ciger hün-âbesi bezm-i gama sâki müdâm olsun
Hemîşe meclis âmâde hemîşe elde câm olsun
Sakin yâr uyhusına varmasun nergisrek yohsa
Direrler bâg-ı hüsnün meyvesin isterse ham olsun

(Nazım, 2 beyit, Derkenar 17b)

(?)

216. Berât-ı hüsnine tuğrâ kaşı yârün ser-âmeddür
Rü'ûs-ı derd-i aşkum arz-ı hâle sanma ki seddür
Beyâz üstine buyrulmagla dilber hünkâr olmaz
Mahall-i defter-i uşşâkda mestür u mukayyeddür

(Nazım, 2 beyit, 59b)

(151) "Ey sâki, kadehi devrederek bize de ver, Senin bâki olan cemâlinin dışında herşeyin yok olacağını anladım."

ŞEYH İLÂHÎ-İ VARDARÎ (16. yy.)

217. Yâ Rab beni bir civâna şeydâ eyle
Aşkî ile pâymâl ü rüsvâ eyle
Âyine-i dilde inkisârum olsun
Hem gözde sirişk ü derd peydâ eyle

(Rubâ'î, 60a)

Râzî Çelebiyü'l-MÜDERRİS

218. Yâ Rabb safâ bezmine hâs eyle beni
Ol meclise sâhib-ihtisâs eyle beni
Yâ dâhil-i sohbet-i havâs eyle beni
Yâ kayd-ı avâmdan halâs eyle beni

(Rubâ'î, 60a)

219. Nakd-i eşkün iledür hâk-i der-i cânâne
Yolına varunu harc it yüri dervişâne

(Beyit, 60a)

(?)

220. Ol nedür kim hıl'ali kuş gibidür
Kimi tolı kimisi boş gibidür

(Lügaz, 3 beyit, Derkenar 58b)

(?)

221. Mahabbet sâgarından eyleyen nûş
Hukûk-ı sâbıkı itmez ferâmûş

(Beyit, 59b)

(?)

222. Niğeh-endâz-ı sitem olma gönül kesr itme
İtme mir'ât-ı şikeste seni çok sûrete kor

(Beyit, 59b)

SÂ'İB (Ö. 1080/1670)

223. Nûreş ez cebhe-i Âdem be-nümûd
Ser-nihâdend melâ'ik be-sücûd (152)

(Beyit, 59b)

(152) "Âdem'in alınında O'nun (Hz. Muhammed'in) nûru göründü, melekler de secde ettiler."

(?)

224. Etâni minkümü'l-hatta ke hattı'l-battı fi's-şattı
Felâ tektüb lenâ hatten ve illâ ci' ma'a'l-hattı (153)
(Beyit, 59b)

SELİMİ

225. Âşıkam pend itme ey nâsih bana bi-fâyide
Halkdan yüz bin nasihat âşıkâ ne fâyide
(Derkenar, Beyit 40a)

(?)

226. İşigün bendesi olmak efendi bana izzetdür
Bahârun yüzünü görmek bu haste câna râhatdur
(Derkenar, Beyit 40a)

(?)

227. Benüm çok sevdüğüm rûhum benüm sensüz karârum yok
Seni bir lahza görmezsem ölürüm ihtiyârum yok
(Derkenar, Beyit 41b)

(?)

228. Hak Ta'âlâ şükrün olsun sevdüğümden gayrısı
Sevmeyem âlemdeki olursa cennet hürisi
(Derkenar, Beyit 41b)

(?)

229. Gelüp ağız ağıza söyleşi yürürdi habîb
Çıka geldi ağıza gelmiş işüm bozdı rakîb
(Derkenar, Beyit 57b)

(?)

230. Rûzgâr itdi kapundan ten-i hâkümüzi dür
Sa'yümüz oldı işigünde hebâ-yı Mansûr
(Derkenar, Beyit 57b)

(?)

213. Kısmet idicek akl dil-i cânımı hübân
Dil pâyuna düşdi senün ey serv-i hırâmân
(Derkenar, Beyit 57b)

(153) "Bana yazınızdan getiriniz. Bu yazı ırmaktaki ördeğin çizdiği yol gibi olsun."

CEMÂLÎ (Ö. 991/1583)'ye AİT MATLA'LAR

(i) de kayıtlı olanlar :

232. Geldi meger ki lutf ile bezm ehli üstine
Hidmet ider surâhi bogazı tolusına
233. Ser virmek ile ... gelmesün dile
Ey kühken bu arsada bin baş bir pula
234. Sûretâ benzer geyik kayın anasın s.. mişe
Sarı çam ile kuşum benzer içerden çıkmışa
235. Sanma girdüm fülke ve saldum belâ ummânına
Koydı emvâc-ı belâ vü gam beni koz kabına
236. Ey şâh nakd-i vaslunı bezl itme kimseye
Hammâmlıgun efendi hemân gitdi kiseye
237. Satılık kalmış metâ'uz yâr bu eyyâmda
Peştemâla bağlamış gördüm bugün hammâmda
238. İdindi kaşuna taklidi kendüye pişe
Kemânun anun için geçdi gerdeni kirişe
239. Çeşm-i giryânun görüp bin baş hakkundur didi
Hâk-i pâyun bana toprak kadısı hükm eyledi
240. Sehâ kaşun hilâline gel öykünme dizerüm ay
Egilmey bergdür bagrı ne boynuzlı gididür yay
241. Sözüñ güş itdi şehdün başına zenbûrlar üşdi
Lebine benzemezsin didiler pâlûde ter düşdi
242. Geçer bir hayr ulu mansıblara hûb
Olur lâbüd bugün mef'ül mensûb
242. Göçken incü hançerün hün-ı dile konmuş gibi
Tığun ile hançerün bir yirde paslanmış gibi
243. N'ola taş gibi olmak olsa merdüm-girümün hüyü
O kuloglı dil-âverdür taşı sıkısa çıkar suyu
244. Bana hayli müşkil görünür bu derd
Esed nâ-tüvân u köpek şir-i merd
245. Yâr ihyâ itmege çıkmaz deyü ölmek ba'id
Ey gönül olur cihânda çıkmaduk cândan ümid
246. Ger ben ölmekle bula gönli güşâd
Öldürdün beni rûhum olsun şâd

247. İtme zamâne halkı ile var mu'âşeret
İskencedür avâm ile örfi musâhabet
248. Türş-rû pîr-i mugân hayr ide mi deyü şarâb
Kişi o kişi kendi bağun kucagıdır ol âb (154)

(60a) da kayıtlı olanlar :

249. Âb-ı hayât la'lüne çün bir misâldür
Dimek dehâni kandine sükker ve baldur
250. Sanma sûfi kullanup misvâki ağızın siler
Yimege merdüm etin kurban aşkun dışın biler (155)
251. Güllerün açılmağa çün intizârı yâredür
Serv-kaddün bâg-ı âlem içre her dem tâzedür
252. Girüp hammâma ol dilber futâsın bağlayup kalmış
Görün âşıklar ol mâh-ı cefâ-hodla yaşar olmuş
253. Tecrübe eyledük âfâkı hele biz dahi çok
Dehrde epsem oturmak gibi bir kâ'ide yok

(154) Vezin bozuk.

(155) Vezin bozuk.

جان غمگین سوز جزو جان لاکرم
دل یابندی گیرد دیوچه در زمان لاکرم

آه حسد کن کو کل اشک بر آن خورشید
کم اول یعنی شش ششستان لاکرم

صوفی فلسفه قره اشک از خفا بگذری یک
تا که می نایسکه او غلان لاکرم

گفته حکم کن تو کس لیرین خودم اینده
بر سنجیدن سر و زمان لاکرم

و صندره جهان خلقی بنی سزا گوهر او بزم
بن بلیله بر پنجه مشنه آن لاکرم

هر کجی لیرین کن یاری کردم بر نظر
بانه می برون یکجا یواری کردم بر نظر

کوز لیرینش در غم جاوید اولیور دو
شول بر کم اول کوزی عیار کن کردم بر نظر

مژ لوز تلونش ن از خفا بدم جو اولیور دو
اول پوی شمشاد خوش رفت کردم بر نظر

کاشی کونینوز او زره صوکی طوانه و غم
نو که تا که اول خفا دیداری کردم بر نظر

حق بیلورک بو کج کر چلو کوزم بو غم
ای بجای تا کم اول دل لاکرم کردم بر نظر

شانه ای هودو نمی ناز که اولیور دو
کوز لیرینش در غم جاوید اولیور دو
شول بر کم اول کوزی عیار کن کردم بر نظر
مژ لوز تلونش ن از خفا بدم جو اولیور دو
اول پوی شمشاد خوش رفت کردم بر نظر
کاشی کونینوز او زره صوکی طوانه و غم
نو که تا که اول خفا دیداری کردم بر نظر
حق بیلورک بو کج کر چلو کوزم بو غم
ای بجای تا کم اول دل لاکرم کردم بر نظر

انا شاه اسماعیل خردی پور است و سید کبیر لاجپور و پسر او لاله سید کبیر کبیر لاجپور در دستش پهلوانی
سید کبیر کبیر زینت پناه لاله دلدار قیامه انیسوی عالمی سنجید بهر ضحک ایستاد سیدی سید سید سید سید

دردی با آن خردی پور است و سید کبیر لاجپور و پسر او لاله سید کبیر کبیر لاجپور در دستش پهلوانی
سید کبیر کبیر زینت پناه لاله دلدار قیامه انیسوی عالمی سنجید بهر ضحک ایستاد سیدی سید سید سید سید
دردی با آن خردی پور است و سید کبیر لاجپور و پسر او لاله سید کبیر کبیر لاجپور در دستش پهلوانی
سید کبیر کبیر زینت پناه لاله دلدار قیامه انیسوی عالمی سنجید بهر ضحک ایستاد سیدی سید سید سید سید

دردی با آن خردی پور است و سید کبیر لاجپور و پسر او لاله سید کبیر کبیر لاجپور در دستش پهلوانی
سید کبیر کبیر زینت پناه لاله دلدار قیامه انیسوی عالمی سنجید بهر ضحک ایستاد سیدی سید سید سید سید
دردی با آن خردی پور است و سید کبیر لاجپور و پسر او لاله سید کبیر کبیر لاجپور در دستش پهلوانی
سید کبیر کبیر زینت پناه لاله دلدار قیامه انیسوی عالمی سنجید بهر ضحک ایستاد سیدی سید سید سید سید

دردی با آن خردی پور است و سید کبیر لاجپور و پسر او لاله سید کبیر کبیر لاجپور در دستش پهلوانی
سید کبیر کبیر زینت پناه لاله دلدار قیامه انیسوی عالمی سنجید بهر ضحک ایستاد سیدی سید سید سید سید
دردی با آن خردی پور است و سید کبیر لاجپور و پسر او لاله سید کبیر کبیر لاجپور در دستش پهلوانی
سید کبیر کبیر زینت پناه لاله دلدار قیامه انیسوی عالمی سنجید بهر ضحک ایستاد سیدی سید سید سید سید